

Матвієнко Світлана Іванівна,
кандидат педагогічних наук, доцент
Ніжинський державний університет

ВІРТУАЛЬНІ ЕКСКУРСІЇ ЯК ЗАСІБ ОЗНАЙОМЛЕННЯ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ З РІДНИМ КРАЄМ

Постановка проблеми. Оновлення підходів до організації освітньо-виховного простору закладу дошкільної освіти потребує від вихователів нових ідей та підходів, у тому числі – з урахуванням особливостей сучасних дітей та реалій сьогодення. Видатний педагог Дж. Дьюї зазначав: «Якщо ми сьогодні будемо навчати дітей так, як вчили вчора – ми вкрадемо у них завтра». Саме тому педагогам дошкільної освіти слід уважно підходити до добору новітніх методів, технологій, засобів в організації освітнього процесу.

Для роботи з дошкільниками важливо зацікавити їх вивченням навколишнього світу, розкрити специфіку природи, історії, культури рідного для них краю. Традиційно для цього використовувалися прогулянки, екскурсії, форми дитячого туризму тощо. Нині багато із закладів дошкільної освіти використовують мультимедійну апаратуру, яка надає педагогу ЗДО можливість реалізувати Програму, за якою він працює, у тому числі – в умовах дистанційної організації освітнього процесу.

На сьогодні практика ЗДО збагатилася появою новітніх інформаційних технологій, однією з яких є *віртуальна екскурсія*. Зазначимо, що великий потенціал віртуальні екскурсії мають в художній та історичній галузях знань. Їх використання у процесі художньо-краєзнавчої роботи є сучасним і перспективним напрямом роботи. Проте, на сьогодні створено обмежену кількість наукових робіт з обраної нами проблеми, чим і обумовлюється *актуальність даної статті*.

Аналіз останніх публікацій. Екскурсія як форма навчальної та виховної роботи досліджувалася Л. Борхат, В. Вишневським, А. Дзекуновим,

Г. Долженко, К. Кірюханцевим, Ю. Клочко, О. Смірновим, А. Святославським. Ознайомлення дітей із рідним краєм засобами освітніх подорожей та використання щодо цього віртуального простору запропоновано К. Крутій, Т. Грицишиною, І. Стеценко та ін. Окремі питання щодо організації віртуальних екскурсій для здобувачів освіти розглянуто у працях Є. Александрової, Т. Васютіної, Я. Гришко, Ю. Кулінки, О. Подліняєвої та інших дослідників.

Мета статті: обґрунтувати педагогічний потенціал віртуальних екскурсій щодо ознайомлення старших дошкільників з рідним краєм.

Виклад основного матеріалу. У процесі ознайомлення дітей 6-7 років із рідним для них краєм окреме місце займають екскурсії. У працях А. Богущ, Н. Гавриш, О. Літченко, Н. Яришевої та ін. визначено методику проведення такої форми роботи з дітьми різного віку. Як вважає О. Подліняєва, навчальні екскурсії є обов'язковими та необхідними елементами освітнього процесу. Такий вид роботи дозволяє створити умови, які наближують зміст навчальних предметів до реального життя [5, с. 100]. Вони є традиційною формою педагогічної роботи з ознайомлення дітей із різними видами довкілля (природного, суспільного).

Віртуальні екскурсії на сьогодні розглядаються як ефективний засіб пізнання дітьми рідного краю, як інструмент краєзнавства. Як зазначають Т. Васютіна, Т. Золотаренко, «екскурсія у такому форматі дає можливість відвідувати цікаві місця ..., що робить цей процес більш доступним, окрім цього надає можливість багаторазового перегляду як фрагментів та і екскурсії в цілому та, звісно, дозволяє відвідувати цікаві локації, незважаючи на карантинні обмеження» [1, с. 72].

С. Матвієнко вказує на те, що вибір дітьми бажаних цілей і засобів краєзнавчої діяльності, реалізація мотивів і потреб в обраній позиції сприяють трансформації духовних цінностей в цінності особистості [3, с. 37].

Розкриваючи великий потенціал екскурсій щодо ознайомлення дошкільників з рідним краєм, Н. Охріменко вказує на те, що сучасна

художньо-краєзнавча практика ЗДО потребує «новітніх, цікавих для вихованців форм та методів навчальної та виховної роботи, у тому числі – й у галузі краєзнавства» [5, с. 32].

Умовою для проведення віртуальних екскурсій зі старшими дошкільниками є наявність у закладі дошкільної освіти мережі Інтернет (перегляд вже наявних там ресурсів), за умов проведення дистанційної освітньо-виховної роботи – необхідне використання гаджетів удома. Якщо для здобувачів освіти шкільного віку педагогами використовуються екскурсії, вже створені на різних інформаційних платформах (наприклад, через онлайн платформу Google Arts&Culture), то дітей дошкільного віку створення екскурсій краєзнавчого спрямування ще тільки розпочато.

О. Подліняєва пропонує аспекти, які слід урахувати педагогу при підготовці методичного супроводу до цифрового ресурсу: ідея екскурсії; мета й завдання екскурсії; зміст даного заходу; пропонувані маршрути і належне оформлення екскурсії тощо [7, с. 101].

Віртуальна екскурсія з технічної точки зору – це комбінація панорамних фотографій, перехід від однієї панорами до іншої [2]. Найбільш доступною формою віртуальних екскурсій, є мультимедійні, які може створювати педагог попередньо або спільно з дітьми у межах цікавого проєкту з вивчення рідного краю. У процесі проведення такої форми роботи старші дошкільники постають не тільки її активними учасниками, але й власне авторами. Участь дітей 6-7 років у створенні педагогом екскурсії може, у цьому сенсі, допомогою у компоюванні фонду фотографій (наприклад, за темою «Чудові парки / сквери мого міста», «Величні собори міста», «Сімейна прогулянка містом» тощо). Організація у такому проєкті творчої групи з 5-7 дітей дозволить ефективно й пізнавально працювати над укладанням фото сторінок майбутньої мультимедійної презентації. Учасники кожної із груп, у межах такого проєкту, можуть запропонувати спільну розповідь стосовно мальовничого куточка рідного міста, його архітектурних споруд, місцевого театру тощо [6].

Важливу роль щодо використання потенціалу віртуальних екскурсій у роботі з дошкільниками відіграє пошуковий метод. Діти не тільки ознайомлюються із матеріалами відео- або мультимедійної екскурсії, а займаються її активним пошуком, набувають нових знань стосовно свого рідного краю, його історії, культури, життя людей у сьогоденні [6].

Проведення художньо-краєзнавчої екскурсії (будь-якого формату) з дошкільниками буде ефективним тоді, коли отримані уявлення та знання діти втілять на подальших заняттях, у самостійній діяльності. Для дошкільників вона визначається створенням малюнків, виготовленням поробок на тему екскурсії тощо. Після перегляду віртуальної екскурсії вихователь може передати її на гаджети батьків дошкільників з тим, щоб у вільний час вони продовжили ознайомлювати дітей із визначними місцями рідного міста або села, його історією та культурою.

Постійне розширення знань дітей про навколишній світ, рідний край, збагачення вражень дітей – важлива умова щодо розвитку їхньої ігрової діяльності. Наприклад, після проведення віртуальної екскурсії містом, можна провести дидактичні настільно-друковані ігри (за сюжетом прогулянки містом, відвідуванням музею, переглядом картин відомих митців тощо). У сюжетно-рольових іграх дітьми можуть бути втілені епізоди сімейного відпочинку у місті, відвідування театру тощо. Враження від спілкування з творами культури рідного краю старші дошкільники зможуть втілити у створених малюнках краєзнавчої тематики, роботах з художньої праці, колективних колажах тощо.

Висновок. Оновлення освітнього процесу ЗДО зумовлює перегляд форм його організації, й навчальна екскурсійна діяльність щодо цього є ефективною та сучасною. Тому важливо закладати у зміст фахової підготовки педагогів дошкільної освіти методичку екскурсійної діяльності з урахуванням її новацій. Таку ж роботу доцільно здійснювати у формах перепідготовки вихователів. На часі організація спільних форм роботи закладів освіти з місцевими музеями, бібліотеками, установами культури

щодо створення відеоматеріалів, які будуть сприяти ознайомленню з історико-культурною спадщиною та сьогоденням, природними особливостями кожного міста та села нашої держави. Через проведення такої віртуально-краєзнавчої роботи педагоги зможуть виховувати молоде покоління українців, які з пишатимуться своїм краєм та Батьківщиною та докладуть зусиль щодо їх процвітання.

Список використаних джерел

1. Васютіна Т. М., Золотаренко Т. О. Особливості організації віртуальних екскурсій для здобувачів початкової освіти в умовах дистанційного навчання. *Сучасні цифрові технології та інноваційні методики навчання: досвід, тенденції, перспективи. Матеріали VII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції* (м. Тернопіль, 8 квітня, 2021). 2021. С. 72-73.
2. Коваленко О. В. Використання віртуальних екскурсій як сучасних форм організації навчального процесу. *Інноваційна педагогіка. Теорія і методика професійної освіти*. 2019. Вип. 9. Т.1. С. 94-98.
3. Матвієнко С. І. Регіональна культура як засіб удосконалення фахової підготовки майбутніх вихователів. *Імідж сучасного педагога*. 2010. №6-7 (105-106). С. 36-38.
4. Матвієнко С. І. Специфіка патріотичного виховання у дошкільному дитинстві. Соціально-моральний розвиток і виховання дітей дошкільного віку: кол. моногр. за заг. ред. О. Л. Кононко. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2020. С. 169–198.
5. Охріменко Н. П. Екскурсії як засіб використання засад художнього краєзнавства у закладі дошкільної освіти. *Наукові записки НДУ імені М.Гоголя. Серія «Психолого-педагогічні науки»*. 2022. № 2. С. 39-48.
6. Охріменко Н. П. Форми організації роботи щодо ознайомлення дошкільників з рідним краєм. *Сучасні реалії та перспективи розвитку освіти* : матеріали Міжнародної науково-практичної

конференції (Дніпро, 9 жовтня 2020 р). Дніпро: Міжнародний гуманітарний дослідницький центр. 2020. С. 32 – 34.

7. Подліняєва О. О. Особливості використання сучасних медіа в освіті. *Фізико-математична освіта: науковий журнал*. 2016. Вип. 4(10). С. 100-104.